

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMNING INTEGRATSIYASIALASHTIRISH

Ummatillayeva Muslima Baxodir qizi
Qo'qon universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Maqolada hayotimizning barcha jabhalarini raqamlashtirish, jumladan, boshlang'ich ta'lim integratsiyasida raqamli texnologiyalarning o'rni, raqamlashtirish muammolari ko'rib chiqilgan. Boshlang'ich ta'lim integratsiyasida raqamli texnologiyalarni joriy etishning ijobiy va salbiy tomonlari, xususiyatlari va imkoniyatlari, boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarning ahamiyati, ulardan oqilona va samarali foydalanish talablari keltirilgan.

Kalit so'zlar: Axborot, kommunikatsion texnologiyalar, raqamli texnologiya, kognitiv faoliyat, hissiy idrok, hermenevtika, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, raqamlashtirish, ta'lim, virtual dunyo, rivojlanish, globallashtirish, motivatsiya, integratsiya.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается цифровизация всех сторон нашей жизни, в том числе роль цифровых технологий в интеграции начального образования, а также проблемы цифровизации. Представлены положительные и отрицательные стороны, характеристики и возможности внедрения цифровых технологий в интеграцию начального образования, значение цифровых технологий в начальном образовании, а также требования к их рациональному и эффективному использованию.

Ключевые слова: Информация, коммуникационные технологии, цифровые технологии, познавательная деятельность, эмоциональное восприятие, герменевтика, дошкольное образование, начальное образование, цифровизация, образование, виртуальный мир, развитие, глобализация, мотивация, интеграция.

ABSTRACT

The article examines the digitization of all aspects of our life, including the role of digital technologies in the integration of primary education, and the problems of digitization. The positive and negative aspects, characteristics and possibilities of the introduction of digital technologies in the integration of primary education, the importance of digital technologies in primary education, requirements for their rational and effective use are presented.

Keywords: Information, communication technologies, digital technology, cognitive activity, emotional perception, hermeneutics, preschool education, primary education, digitization, education, virtual world, development, globalization, motivation, integration.

O'zbekiston bugungi kunda rivojlangan davlatlar qatori raqamli davrga o'tmoqda va bu bilan bog'liq o'zgarishlar aksariyat hollarda, ishlab chiqarish sohaslarida, uy-joy kommunal xo'jaligida, savdo va boshqa sohalarda aniq ko'rinmoqda. Hozirgi kunda biz o'z hayotimizning asosiy qismini virtual dunyoda o'tkazyapmiz: kompyuterlar, noutbuklar, planshetlar, smartfonlar va boshqa moslamalar. Biz u yerda suhbatlashamiz, do'stlar orttiramiz, ishlaymiz, fotosuratlar almashamiz, taassurotlar, fikrlarimizni bo'lishamiz, o'yinlardan foydalanamiz, tomoshabop filmlar ko'ramiz, "like" lar bosamiz, ma'lumotlar joylashtiramiz. Axborot resurslarining barcha toifadagi fuqarolar hayotiga - yosh bolalardan tortib, nafaqaxo'rlargacha kirib borganligi-axborot texnologiyalari zamonaviy jamiyatni qiziqtirgan barcha muammolarni hal qilishga qodir degan fikrni shakllantiradi.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar butun dunyo bo'ylab barcha ta'lim muassasalarini rivojlantirish uchun yangi vositalarni taqdim etadi. Raqamlashtirish, o'rganilgan saboq va bilimlarni almashish uchun imkoniyatlar yaratib, odamlarga ko'proq ma'lumot olish va kundalik hayotlarida yaxshi qarorlar qabul qilish imkoniyatini beradi. Elektron ta'lim tizimi yangi imkoniyatlar va yangi vazifalarni yaratmoqda. Asosiy imkoniyatlar qatoriga ta'limga oid muammolarni hal qilish, ta'lim shaklini tanlashni kengaytirish, bilimlarni uzatish vositalarini ko'paytirish kiradi.

Elektron ta'lim tizimining muammolarini ikkita sinfga bo'lish mumkin: hozirgi (o'tish davri) va immanent. Bugungi kunda ta'lim tizimining raqamli texnologiyalarga tez kirib borishi axborot makonida taqdim etilayotgan ko'p narsalarni jiddiy tahlil qilish va pedagogik asoslash uchun zamin yaratmoqda. Ushbu maqolaning maqsadi ta'lim jarayonini raqamli rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini, ularning afzalliklari va tahdidlariga asoslangan holda aniqlashdir, raqamli texnologiyalarni boshlang'ich ta'lim tizimida ilmiy asoslangan holda amalga oshirish zarurati gipotezasi asosida tahlil qilish. Maqolada inson resurslarini boshqarish tamoyillariga asosan, hozirgi globallashuv davrining muhim ehtiyoji hisoblanmish boshlang'ich ta'lim yoshidagi bolalarning bilim faolligini, dunyoqarashini va motivatsiyasini oshiruvchi zamonaviy o'quv jarayoni vositasi sifatida axborot kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli texnologiyalarni qo'llash nazariyasi va metodologiyasining dolzarb muammolari muhokama qilinadi. Ta'lim va tarbiya jarayonida raqamli texnologiyalarni qo'llash boshlang'ich ta'lim yoshdagi bolalar yutuqlarining kafolatlari va maktabda muvaffaqiyatli o'qish kafolatlari haqida so'z yuritilgan. Ta'lim muhitini raqamlashtirish turli shakllarda amalga oshirilishi mumkin:

- mavjud o'quv materiallarini, shu jumladan ma'ruzalar, prezentatsiyalar, darsliklar, mustaqil ish uchun topshiriqlarni va bilimlarni boshqarish vositalarini elektron muhitni tarjima qilish;

- o'qituvchi va bola-o'quvchi o'rtasidagi o'zaro aloqalar uchun interaktiv elektron muhitni shakllantirish, shu jumladan o'qituvchilar uchun elektron sinflar yaratish, vebseminarlar, munozarali forumlar o'tkazish va hokazo;

- yangi turdagi o'quv vositalarini yaratish:

Elektron darsliklar, elektron muammoli kitoblar, video ma'ruzalar, elektron topshiriqlar bazasi, kompyuter o'yinlari;

- elektron muhit imkoniyatlaridan foydalangan holda ta'limning tubdan yangi shakllarini yaratish - axborotni xayoliy uzatish spektrini kengaytirish, rolli o'yinlar jarayonida turli vaziyatlarni modellashtirish raqobatbardosh o'yinlarga taqlid qilish va hokazo;

- sun'iy intellekt imkoniyatlarini o'quv jarayoniga tadbiq qilish. Bugungi kunda ta'lim tashkilotlarining aksariyat qismida ta'limni raqamlashtirish jarayonining dastlabki shakli amalga oshirilmoqda. Bu o'quvchilarning o'quv materiallariga kirishini yengillashtirish, ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lmagan o'quv yuklamasini kamaytirish, o'quv intizomi va o'quv jarayoni mazmuni ustidan nazoratni osonlashtirishga imkon beradi. Bundan tashqari, ushbu jarayon masofadan boshqarish pultini sezilarli darajada kengaytirishga imkon yaratmoqda. Yoxan Vissemning elektron ta'lim "samarasiz ta'lim, muassasalarini muqarrar ravishda ekranlashtiradigan buzg'unchi yangilikdir, shundan so'ng g'olib chiqqan ta'lim muassasalarining nisbatan kam qismi ushbu yangi texnologiyadan foyda ko'radi" degan tezisiga qo'shilmaslik mumkin emas. Bu elektron ta'limga tegishli bo'lgan yangilik turiga kiradi. Hozirgi vaqtda u iste'molchilar uchun muhim bo'lgan oflayn ta'lim xususiyatlaridan ancha past. Biroq, onlayn ta'lim bozorda o'z o'rnini egallab, tegishli xizmatlarning doimiy ravishda yaxshilanib boradigan sifatini bozorga taklif eta oladigan ta'lim tashkilotlarigina kelajakda ta'lim makonida qolish imkoniyatiga ega.¹

Ijtimoiylashuv va yashirin bilimlarni uzatish muammolari an'anaviy ta'limni elektron ta'lim muhiti bilan to'liq almashtirish maqsadga muvofiq emas. Biroq, oflayn ta'lim sohasi doimiy ravishda qisqarishi aniq.

Mamlakatimiz uchun ta'limni raqamlashtirishning asosiy tahdidi global ta'lim muhitining asosini topishdir. Ushbu tahdid bir necha omillar natijasida amalga oshirilishi mumkin: jahon bozoriga kirishning kechikishi; mahsulot sifati etarli emasligi; til to'sig'i; maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimi mutaxassislarining raqamli texnologiyalardan foydalanish ko'rsatkichining pastligi; til bilish ko'rsatkichining pastligidir. Hozirgi kunda rus va ingliz tilidagi bolalar uchun mo'ljallangan rivojlantiruvchi interaktiv tizimlar, kompyuter o'yinlari, multimedia maxsulotlari juda ko'p, tilni bilgan kishi esa ulardan bemalol foydalanishi mumkin.

¹ Akramboyev Azizbek Rustamjon O'g'li AzizbekAkramboyev649@gmail.ru

Yuqorida aytib o‘tilganlarga asoslanib ta’kidlash joizki, raqamli texnologiyalarni joriy etish maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim tizimini rivojlantirish uchun juda muhimdir, ammo shu bilan birga ularni amalga oshirishda ilmiy asoslangan yondashuvni shakllantirish zarur. Hozirgi kunda mamlakatimizda ham ushbu soha rivoji uchun bir qancha loyihalar amalga oshirilmoqda.¹

Shunday qilib, raqamlashtirilgan ta’lim tizimidan foydalanish boshlang‘ich ta’lim o‘quvchilarining kelajakda raqamlashgan jamiyatga kirishishi uchun maqsadli auditoriya a’zosi bo‘lishi uchun tayanch bo‘lib xizmat qiladi. Bu, albatta, boshlang‘ich ta’lim va maktabning ta’lim soxasidagi raqobatbardoshligini oshirishga, qo‘shimcha ustunlik yaratishga va bolalarni jalb qilishga olib keladi. Bolalarni ongini oshirish va aqliy yuksaltirishga, dars jarayonlarini osonlik bilan ozlashtirishga yordam beradi. Bu birinchi navbatda raqobatbardoshlikni oshiradi; Ikkinchidan ta’lim jarayonini jahon standartiga moslashtiradi. Boshlang‘ich ta’limga raqamli texnologiyalarni integratsiyalashuvi murakkab va doimiy jarayondir. Biroq, bu o‘quvchilar oladigan ta’lim sifatini sezilarli darajada oshirish imkoniyatiga ega bo‘lgan jarayondir. Raqamli texnologiyalar boshlang‘ich ta’limni yaxshilash uchun keng imkoniyatlarni taqdim etadi. Raqamli texnologiyalarni sinfga sinchkovlik bilan integratsiyalashgan holda, o‘qituvchilar o‘quvchilarning faolligini oshiradigan va keng manbalardan foydalanishni ta’minlaydigan shaxsiylashtirilgan ta’lim tajribasini yaratishi mumkin. Tegishli ta’lim va qo‘llab-quvvatlash bilan o‘qituvchilar barcha talabalarga o‘quv maqsadlariga erishishda yordam berish uchun raqamli texnologiyalarning kuchidan foydalanishlari mumkin.²

Agarda biz yosh avlodlarga zamonaviy texnologiyalar asosida birlashtirilgan darslar tashkillashtirsak, o‘quvchilarning bilim salohiyatlarini yuksak davlatlar qatori eng oliy o‘rinlarga erishishimiz mumkin. Boshlang‘ich ta’limga raqamli texnologiyalarni integratsiyalashning afzalliklari ko‘p qirrali. Tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirish va hamkorlikda o‘rganishni kuchaytirishdan ta’lim resurslarining keng omboriga kirishni ta’minlashgacha, talabalarga potentsial ta’sir juda katta. Bundan tashqari, raqamli platformalarning moslashuvi o‘qitishni individual o‘rganish uslublariga moslashtirish imkonini beradi va hech bir bola ortda qolmasligini ta’minlaydi.

¹ Umida Mirovna Xalikova Buxoro davlar universiteti

² Umida Mirovna Xalikova Buxoro davlar universiteti

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi.- <http://agroxizmat.uz/oz-OZ/president>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 15-fevraldagi 66-son qarori
3. Boshlang'ich ta'lim konsepsiyasi // Boshlang'ich ta'lim, 1998, 6-son.
4. Umumiy o'rta ta'limning Davlat Ta'lim Standarti va o'quv dasturi (Boshlangich ta'lim). - Toshkent, 2017
5. Shahnoza, I., & Ikromjonovna, J. S. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLARNING O'RNI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 806-808.
6. "O'zbek xalq o'zaki ijodi" Omonulla Madayev. 106-bet
7. Ikromjonovna, J. S. (2023). UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA JORIY ETILGAN YANGI DARSLIKLARNING AFZALLIK JIHATLARI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 661-663.
8. Jumanova, S. (2023). AUTUMN MOTIF IN THE POETRY OF USMAN AZIM. Scientific Journal of the Fergana State University, 28(2), 29.
9. Bromwich D. (2015). Trapped in the Virtual Classroom. The New York Review of Books.
10. Глазьев С.Ю. (2016). Экономика будущего. Есть ли у России шанс? / С.Ю.Глазьев. - М.: Книжный мир.
11. 3. Виссема Й. (2016). Университет третьего поколения. Управление университетом в переходный период / Й. Виссема. - М.: Олимп-Бизнес.
12. Майхнер Х.Е. (2002). Корпоративные тренинги / Х.Е. Майхнер. - М.: ЮНИТИ.
13. Саматов, С. М., & Сайдуллаев, А. (2020). О некоторых свойствах собственного значения двухчастичного дискретного оператора Шредингера. In Modern stochastic models and problems of actuarial mathematics (pp. 114-115).
14. Сайдуллаев, А. Ж. (2021). Связанные состояние гамильтониана системы двух произвольных частиц на решетке. Экономика и социум, (3-2), 301-309.